

Välkommen på handläggarträff

Stockholm 13-14 mars 2018

Program

13 mars, dag 1

- 9.30 *Kaffe och smörgås*
- 10.00 – 10.50 Välkomna, Aktuellt från Havs- och vattenmyndigheten
Susanna Hogdin m.fl, Havs- och vattenmyndigheten
- 10.50 – 11.10 Regionala vattenförsörjningsplaner
Maria Sävström, Länsstyrelsen i Stockholms län
- 11.10 – 12.30 Aktuellt från SGU
Mattias Gustafsson, SGU
- 12.30 – 13.30 *Lunch*
- 13.30 – 15.00 Aktuellt från länsstyrelserna – laget runt
- 15.00 *Eftermiddagsfika*
- 15.30 – 17.00 forts. aktuellt från länsstyrelserna
- 19.00 *Gemensam middag för den som vill – lokal i närheten av Freys hotell*

14 mars, dag 2

- 8.00 – 9.30 Att inrätta ett vattenskyddsområde - tips för handläggningen
Henrik Gustafsson, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- 9.30 – 10.00 *Förmiddagskaffe*
- 10.00 – 10.45 Miljö- och energidepartementet presenterar bakgrund och mål till satsningarna inom område vattenskydd
Annika Nilsson, Miljö- och energidepartementet
- 10.45 – 11.30 Hur kan vi använda resultaten från miljöövervakningen i vattenskyddsärenden?
Camilla Fogenstad Sigefjord, Länsstyrelsen i Östergötland
- 11.30 – 12.30 *Lunch*
- 12.30 – 14.00 Trafikverkets satsningar på vattenskydd i den kommande nationella transportplanen 2018-2029 – hur kan vi gemensamt maximera nyttan?
Björn Sundqvist, Trafikverket
- 14.00 – 14.15 Utveckling och kvalitetssäkring av Vic Natur – hur har det gått?
Susanna Hogdin, Birgitta Olsson (NV) & Henrik Gustafsson
- 14.15 – 14.45 *Eftermiddagskaffe*
- 14.45 – 15.15 Sammanfattning av dagarna och avslutande diskussion

Omvärldsspaning...

1. Omarbetningar av Dricksvattendirektivet pågår på EU-nivå – vi får se vad det innebär för oss
2. Regeringen har fattat beslut om att inrätta ett nytt nationellt dricksvattenråd där nationella myndigheter och länsstyrelserna ska representeras
3. Regeringsuppdrag till Livsmedelsverket att utreda hälsoeffekter av mikroplast i dricksvatten – redovisning 2019
4. Från och med 1 januari 2018 så börjar den generella tillståndsplikten för yrkesmässig användning av kemiska växtskyddsmedel att fasas ut – gäller nya VSO
5. Naturvårdsverket har fattat beslut om nya föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor, träder ikraft 1 juli 2018. Viss särskilda krav inom VSO (Kap 4)
6. Stora resursförstärkningar till vattenskyddsarbetet – även HaV försöker rigga organisationen för att möta behov och förväntningar

Nyheter och satsningar från Hav under 2018

- Ny rapport "Identifiering av vattenskyddsområden med låg risk för påverkan av växtskyddsmedel"
- Samarbete med Lunds universitet och Skogsstyrelsen under 2018 – syntesarbete om brunare vatten – innebörd för vattenskyddsarbetet
- Regionala vattenförsörjningsplaner
- Slutföra samarbete med Jordbruksverket kring gödselhantering inom VSO – fokus nitrat
- Avgränsning och zonindelning av VSO – hur kommer vi vidare här

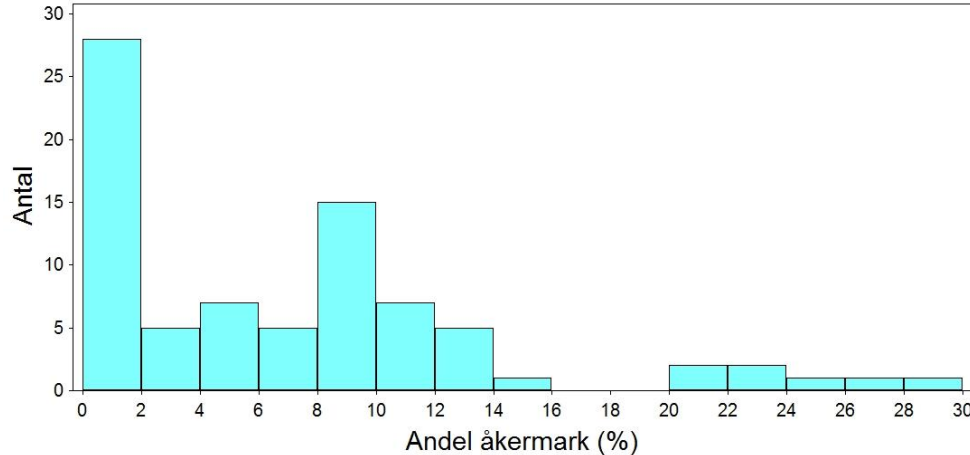
Ny rapport från HaV & CKB

Havs
och Vatten
myndigheten

- HaV beslutade att under år 2015 ge ett uppdrag till Kompetenscentrum för kemiska bekämpningsmedel (CKB) att analysera om det finns en möjlighet att utifrån andelen jordbruksmark i tillrinningsområdet identifiera vattentäkter där risken för påverkan av växtskyddsmedel på råvattnet är låg
- Samhällets användning av växtskyddsmedel domineras av jordbruks- och trädgårdssektorn därför är andelen jordbruksmark en betydelsefull faktor för den aggregerade riskbilden
- syftet med ett sådant angreppssätt är att identifiera en tröskel där man med god säkerhetsmarginal kan säga att behovet av kompletterande **tillståndsprövningar** inte har något tydligt mervärde – vinsterna med detta skulle kunna vara en administrativ lättnad för både verksamhetsutövare och för den lokala myndigheten
- Tillstånd kommer sannolikt även fortsättningsvis i många fall vara en lämplig restriktionsnivå
- **Tanken är heller inte att eliminera möjligheten att inrätta regelrätta förbudszoner där detta är motiverat, exempelvis inom mycket sårbara områden där risken för olyckor helt måste elimineras**
- Slutsats: om andelen jordbruksmark inom tillrinningsområdet understiger 15 % är det mycket låg risk att vattnet kommer att påverkas av växtskyddsmedel så att det innebär problem för dricksvattenproduktionen

Ytvattentäkter i Sverige

För ytvattentäkter kan konstateras att andelen åkermark överstiger 15 % av tillrinningsområdet i endast 8 av 83 fall.

I mer än en tredjedel av fallen utgör andelen åkermark mindre än 2 % av tillrinningsområdet.

Många av ytvattentäkterna dränerar stora avrinningsområden: medianarealen är t.ex. 440 km² och ca 70 % av områdena är större än 100 km²

Slutsats

- Växtskyddsmedel är idag behäftade med en lång rad regler som tillämpas på olika nivåer i samhället
- Utvecklingen har inneburit att läckaget av växtskyddsmedelsrester till omgivningen har minskat
- Prövningar som görs på lokal nivå i vattenskyddsområden idag mycket avancerade – vissa kommuner har svårt att upprätthålla kompetensen
- För att få en ändamålsenlig prövning och en effektiv tillsyn är det viktigt att kommunerna prioriterar sina resurser till de områden som skapar mest nytta
- Andelen jordbruksmark i tillrinningsområdet är en viktig faktor vid utredning kring lämplig restriktionsnivå i vattenskyddsföreskrifterna
- Work shop tillsammans med CKB kvartal 4 – hur ska risk och påverkansbedömningar inom VF förhålla sig till utredningar inom VSO, synergier och falluckor – intresseanmälan till mig

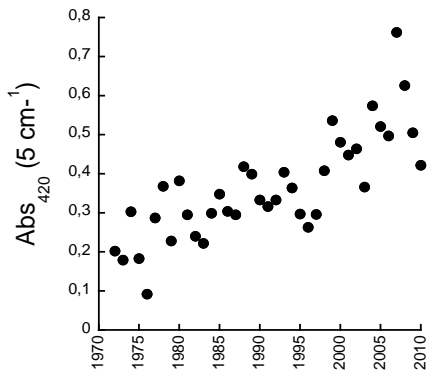

Syntesarbete – utveckling mot brunare vatten

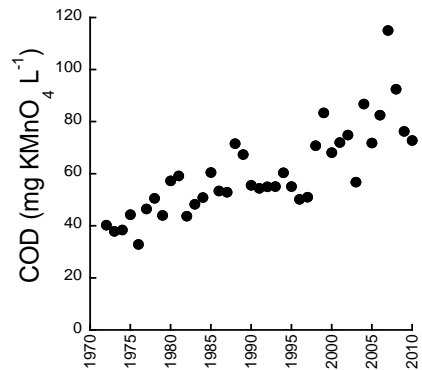

- Norra halvklotet har noterat en trend av brunare vatten sedan ca 40 år
- Det ökande färgtalet är svårhanterligt och mycket kostnadsdrivande för dricksvattenproduktionen
- Dominerande teorier
  - Minskande förurning
  - Klimat
  - Markanvändning
- Syntesarbetets syfte – vilka faktorer är av särskilt betydelsefulla enskilt eller sammantaget
- Kan något göras på avrinningsområdesnivå? Åtgärder
- Kan vi prognostisera var vi kommer landa? Anpassning
- Inleds med skivrarverkstad i April – målgruppsanpassat webinarium i november om resultaten? Intresseanmälan till mig...

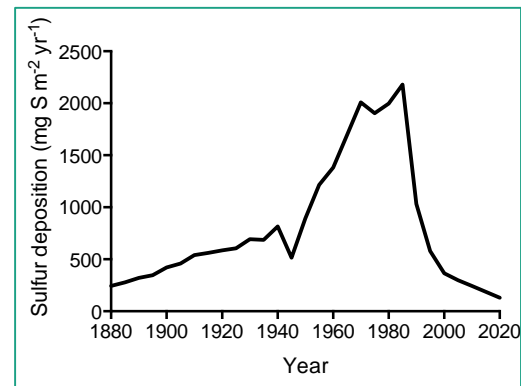
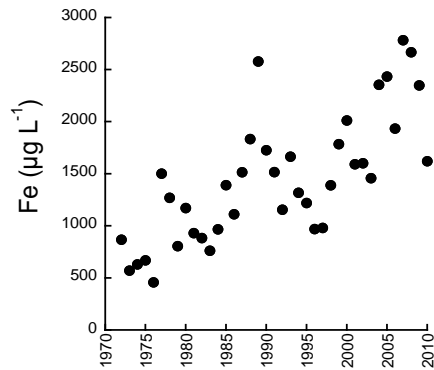
Vattenfärg

Organiskt material

Järn

Gödselhantering inom vattenskyddsområden

- I NV:s AR: *För yrkesmässig hantering av växtnäringsämnen i vattenskyddsområde bör det föreskrivas om krav på tillstånd. Myndigheten bör ange i föreskrifterna vilken hantering som avses”*
- Vanligt att gödselhanteringen kräver tillstånd inom vattenskyddsområden
- Mindre vanligt att det anges vilken hantering som avses.

HaVs och Jordbruksverkets vägledning

- Beskriver problembilden nitrat i grundvattentäcker
- Hur handläggningen av en tillståndsansökan kan gå till
- Tar upp vilka uppgifter myndigheten behöver och vilka krav som kan ställas på verksamhetens underlag

Beslutsstöd avseende nitrat i grundvattentäkt

Förslag på villkor som utgår från risker vid lagring, spridning, jordbearbetning och val av gröda.

Vi ger dessutom förslag på villkorsformuleringar baserat på tre olika faktorer:

- Vilken zon inom vattenskyddsområdet där gödselhanteringen sker
- Om nitrathalten i grundvattnet är hög/uppåtgående trend eller inte
- Om gödselhanteringen sker inom eller utanför nitratkänsligt område

HaVs och Jordbruksverkets vägledning

- Förslaget kommer att remitteras under sommaren

Avgränsning av vattenskyddsområden

Översyn av avgränsningen i Handboken

- Krav på kunskap, 2 kap. 2 § MB. För att uppnå syftet med skyddet 7 kap. 21-22 §§ MB. Inte gå längre än vad som krävs 7 kap. 25 § MB
- Ny data, bl.a. ny höjddatamodell och GIS-analyser. Går det att förbättra metodiken, jämfört med fasta avstånd till strandlinje? Gäller framför allt ytvatten.
- Finns det anledning att fundera kring zonerna utifrån säkerhet och samhällsskydd? Vattentäktzon?
- Finns det anledning att se över texterna kring zonindelning i Handboken? (Ska och bör..)
- Vägledning kring tertiär zon vid stora sjöar och vattendrag.

vs
 ten
 ndigheten